

Dosarul nr. 3ra-1116/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud: P. Harmaniuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Negru, A. Pahopol, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Igor Vicol împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repunerea în termen și contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La data de 14 septembrie 2018, Igor Vicol, reprezentat de avocatul Călin Bobeică, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la repunerea în termen și contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că prin sentința din 31 mai 2016 a Judecătoriei Anenii Noi, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) și k) și art. 188 alin. (3) lit. b) și d) din Codul penal, iar conform art. 84 alin. (1) din Codul penal i-a fost aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen de 20 de ani cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis. Prin deciziile din 27 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău și din 18 ianuarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, sentința din 31 mai 2016 a Judecătoriei Anenii Noi a fost menținută.

A indicat că prin hotărârea din 28 iunie 2016 a Tribunalului Gelderland (Olanda), Vitalie Bunduchi a fost condamnat la 15 ani de privațiune de libertate, iar Igor Larionov a fost condamnat la 7 ani de privațiune de libertate.

Prin decizia din 05 ianuarie 2017 a Tribunalului Arnhem-Leeuwarden, sentința în privința lui Vitalie Bunduchi a fost casată cu emiterea unei noi decizii, ultimul fiind condamnat la 12 ani de privațiune de libertate.

Consideră că, cauzele penale din străinătate menționate supra sunt relevante soluției în cauza lui Igor Vicol și servesc drept temei pentru depunerea unei cereri de revizuire, motiv din care la 18 iunie 2018 avocatul Călin Bobeică în interesele inculpatului Igor Vicol a depus la Ministerului Justiției o cerere, solicitând în conformitate cu art. 558 din Codul de procedură penală, înaintarea demersului instanței de judecată cu privire la recunoașterea sentințelor penale din străinătate.

A afirmat că prin răspunsul nr. 07/8448 din 16 iulie 2018, Ministerul Justiției a comunicat că mandatul anexat la cerere cu nr. 1108153 atestă împuternicirile avocatului Călin Bobeică de a reprezenta interesele lui Igor Vicol, fără însă a fi anexate împuterniciri din numele lui Vitalie Bunduchi și Igor Larionov. Astfel, dat fiind faptul că a fost prezentat un mandat care nu conține semnăturile lui Vitalie Bunduchi și Igor Larionov, pârâtul a restituit mandatul și a solicitat un act suplimentar care să ateste consimțământul acestora de a le fi apărate interesele de către avocatul Călin Bobeică, cu indicarea expresă a împuternicirilor delegate. La parvenirea actului nominalizat, Ministerul Justiției și-a manifestat disponibilitatea în examinarea acestuia și întreprinderea măsurilor necesare în acest sens.

A susținut că prin încheierea din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cererea de chemare în judecată semnată și depusă de către pretinsul reprezentant al lui Vicol Igor - avocatul Călin Bobeică împotriva Ministerului Justiției cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ, a fost restituită în temeiul art. 170 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă. A luat cunoștință de încheierea dată abia la data de 12 septembrie 2018, motiv din care solicită repunerea în termenul de înaintare a prezentei acțiuni.

Igor Vicol, reprezentat de avocatul Călin Bobeică, a solicitat repunerea în termen, anularea refuzului Ministerului Justiției nr. 07/8448 din 16 iulie 2018 cu obligarea înaintării demersului cu privire la recunoașterea sentințelor penale în conformitate cu art. 558-559 din Codul de procedură penală și anume, a hotărârilor din 28 iunie 2016 ale Tribunalului Gelderland (Olanda) și deciziei din 05 ianuarie 2017 a Tribunalului Arnhem-Leeuwarden.

În ședința de judecată din 15 noiembrie 2018, avocatul Călin Bobeică a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând anularea refuzului Ministerului Justiției nr. 07/8448 din 16 iulie 2018 cu obligarea examinării cererii cu privire la înaintarea de către Ministerul Justiției în instanța de judecată a demersului referitor la recunoașterea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârilor penale străine.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost repusă în termen cererea de chemare în judecată depusă de Igor Vicol și a fost admisă parțial acțiunea, fiind anulat refuzul Ministerului Justiției nr. 07/8448 din 16 iulie 2018 în partea în care îl vizează pe Vicol Igor și a fost obligat Ministerul Justiției să examineze cererea formulată de către Vicol Igor cu privire la înaintarea de către Ministerul Justiției în instanța de judecată a demersurilor în partea în care îl vizează pe Igor Vicol referitor la recunoaștere pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârilor penale străine. În rest, acțiunea în partea anulării integrale a refuzului Ministerului Justiției nr. 07/8448 din 16 iulie 2018, a fost respinsă ca nefondată pe motiv că vizează și alte persoane care nu dețin

calitatea de reclamant în prezenta cauză.

Prin decizia din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din 15 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că cererea de repunere în termen este întemeiată, motiv din care aceasta a fost admisă cu examinarea acțiunii în fond.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că prin cererea prealabilă depusă de avocatul Călin Bobeică în interesele inculpatului Igor Vicol, a fost solicitat Ministerului Justiției să înainteze demersul în instanța de judecată cu privire la recunoașterea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârilor penale străine. Deși Ministerul Justiției a formulat un răspuns la cererea prealabilă, din conținutul acestuia se constată că ultimul s-a expus doar asupra faptului că la cerere a fost anexat mandatul avocatului nr. 1108153, prin care a fost împuternicit să apere doar interesele lui Igor Vicol, nefiind anexată nicio împuternicire pe numele avocatului Călin Bobeică din partea lui Vitalie Bunduchi și Igor Larionov.

Prin urmare, instanțele de judecată au conchis că prin răspunsul nr. 07/8448 din 16 iulie 2018 Ministerul Justiției nu s-a expus asupra solicitărilor înaintate în cererea prealabilă, care îl vizează nemijlocit pe Igor Vicol, or, pe parcursul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine existența legăturii cauzale între cadrul juridic pertinent și solicitarea reclamantului de examinare a cererii în interes personal. Astfel, se impune concluzia certă că Ministerul Justiției nu a soluționat cererea prealabilă înaintată de avocatul Bobeică Călin în interesele lui Vicol Igor.

La data de 01 iulie 2019 Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că este eronată concluzia instanțelor ierarhic inferioare precum că prin răspunsul din 16 iulie 2018 nu s-a expus asupra solicitărilor înaintate în cererea prealabilă, care îl vizează nemijlocit pe Igor Vicol. Or, potrivit cererii prealabile înregistrată la 18 iunie 2018, nu rezultă că Ministerul Justiției urma să se expună asupra pretențiilor față de Igor Vicol, ci a fost solicitată doar înaintarea demersului instanței de judecată pentru recunoașterea sentințelor olandeze pronunțate în privința lui Vitalie Bunduchi și Igor Larionov.

A menționat că în astfel de circumstanțe, Ministerul Justiției a comunicat că Vitalie Bunduchi și Igor Larionov au fost condamnați prin hotărârile din 28 iunie 2016 ale Tribunalului Gelderland la 15 ani privațiune de libertate și, respectiv, 7 ani privațiune de libertate. În ceea ce privește hotărârea din 28 iunie 2016 a Tribunalului Gelderland în privința lui Vitalie Bunduchi, aceasta a fost contestată și prin hotărârea din 05 ianuarie 2017 a Tribunalului Arnhem-Leeuwarden, i-a fost stabilită pedeapsa finală de 12 ani privațiune de libertate.

Astfel, se constată cu certitudine că hotărârile de condamnare ale autorităților olandeze nu fac referire la condamnarea lui Igor Vicol.

A indicat că, hotărârile de condamnare ale autorităților olandeze nu se referă la Igor Vicol, ci la Vitalie Bunduchi și Igor Larionov, iar în conformitate cu art. 70 alin. (1) pct. 1) din Codul de procedură penală, persoanele menționate la art. 67 alin. (2) participă la procesul penal în calitate de apărător la invitația bănuیتului, învinuitului, inculpatului, reprezentantului legal al acestuia, precum și la solicitarea altor persoane, cu consimțământul persoanelor interesele cărora urmează să le apere. Respectiv, a fost solicitată prezentarea unui act suplimentar care să ateste consimțământul persoanelor date de a le fi apărate interesele de către avocatul Călin Bobeică, cu indicarea expresă a împuternicirilor delegate.

A susținut că prin răspunsul nr. 07/8448 din 16 iulie 2018, Ministerul Justiției a relatat că, în eventualitatea în care se solicită recunoașterea și punerea în executare a unei sentințe de condamnare străine, potrivit art. 3 și art. 5 din Convenția privind valoarea internațională a hotărârilor represive, semnată la 28 mai 1970, doar statul de condamnare (stat solicitant) este competent în înaintarea cererii de executare a unei sancțiuni către statul de executare (stat solicitat). De asemenea, pe cauza dată, se va nota că statul de condamnare se consideră Regatul Țărilor de Jos, iar statul de executare se consideră a fi Republica Moldova.

Mai mult ca atât, ținând cont de faptul că hotărârile olandeze se referă doar la Vitalie Bunduchi și Igor Larionov, consideră că avocatul Călin Bobeică nu avea dreptul de a solicita inițierea procedurii de recunoaștere și punere în executare pe teritoriul Republicii Moldova a sentințelor de condamnare olandeze, deoarece nu avea împuternicirile corespunzătoare.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia din 14 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Ministerului Justiției la 10 iunie 2019 (f.d. 137).

Astfel, recursul motivat depus de Ministerul Justiției la 01 iulie 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Ministerul Justiției asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu